

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ № 27 от 20.12.2022 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 20.12.2022 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ: Александър Кашъмов
Бойко Василев
Весислава Антонова
Гена Трайкова
Даниела Тренчева
Диляна Илиева
Илия Вълков
Ирина Недева

изслуша доклад по жалба с вх. № 09-013/2022 г. на *Организация на евреите в България Шалом* срещу публикация в сайта *Frognews/Фрогнюз* от 5 май 2022 г. с автор О. С., съдържаща и илюстрация – карикатура, която според жалбоподателя е в нарушение на Етичния кодекс на българските медии от страна на *Фрогнюз*.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалба с вх. № 09-013/2022 г. се отнася до нарушение на Етичния кодекс на българските медии, осъществено чрез публикация, съдържаща карикатура.
2. Жалбата е подадена в допустимия от правилника срок.
3. КЖЕ обсъди допустимостта на жалбата и констатира известни пропуски, например не е посочено името на публикацията, а само автор и дата, но взе решение, че жалбата е допустима.
4. Не е представено становище от медията или издателя.

II. ЖАЛБА

В жалбата се казва, че *Организацията на евреите в България* е силно разтревожена от публикуването на карикатура в статията на О. С. от 5 май 2022 г., в която неуместно се

споменава спасението на евреите. Подобни карикатури са били част от бясната антисемитска пропаганда на Третия райх. Случаящото се е срамно и подобни медийни изяви нямат място в нашата страна.

Искането е КЖЕ да постанови нарушение на Етичния кодекс на българските медии. Медията да свали карикатурата.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ

2.5 Дискриминация

2.5.1 Като уважаваме правото на всеки да живее в сигурност и безопасност, няма да публикуваме материали, подбуждащи или насърчаващи омраза, насилие и всякаква форма на дискриминация.

2.5.2 Няма да посочваме расовата, религиозната, етническата принадлежност, сексуалната ориентация, умственото или физическото състояние, ако тези факти нямат съществено значение за смисъла на информацията.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

Не е получено становище от ответната страна.

V. ФАКТИ

Комисията установи, че към датата на жалбата и в контекста на войната в Украйна е била налична подобна публикация на сайта *Фрогнюз*. Комисията не може да установи точната дата на свалянето на публикацията. Към момента подобна статия от 5 май т.г., не се намира на сайта на медията, включително отсъства и карикатурата, която се съдържа в приложение към жалбата.

VI. МОТИВИ

КЖЕ обсъди дали ли е нарушение на двете хипотези на т.2.5. *Дискриминация* и по-специално нарушение на т.2.5.1., *подбуждане към омраза, насилие или дискриминация* чрез публикуваната карикатура.¹

КЖЕ взе предвид, че

- **карикатурата е художествено слово, а съгласно практиката на ЕСПЧ художественото слово е защитено слово**, чрез него е допустимо да се изразяват каузи или идеи² и то се ползва от защитата на Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ);
- **свободата на словото не е абсолютна, тя има своите предели**, очертани от ЕКПЧ и практиката на Европейския съд за правата на човека, включително в наскоро приключилото дело *Бехар и Гутман срещу България*³ по жалбата на Габриела Бехар и Катрин Гутман до ЕСПЧ – Съдът констатира нарушаване на правото на зачитане на личния и семейния живот във връзка със забраната за дискриминация;
- **публикуваната карикатура е известна от историческите архиви от Третия райх** като едно от най-директните изображения на антисемитска пропаганда, по-конкретно то е служило за нацисткия плакат, датиран от 1943 г., който се съхранява като част от колекцията Оскар Шиндлер с надпис на полски език, който гласи “Полските жени под еврейско- болшевишко робство”. Изображението преминава допустимите граници, определени от защитата на правата на другите.
- **в конкретния случай публикацията и карикатурата са свалени** от редакцията и въпросната карикатура вече не достига до аудиторията на сайта на *Фрогнюз*, но за неопределено време – включително към момента на жалбата - публикацията и карикатурата са били достъпни.

Комисията приветства реакцията и свалянето на публикацията, с което се удовлетворява едно от исканията на жалбоподателя.

Въпреки това Комисията за журналистическа етика единодушно реши, че самото публикуване надхвърля допустимите предели на свободата на изразяване предвид знаковия характер на карикатурата като символ на нацистка пропаганда, поради което КЖЕ намира жалбата за **основателна по т.2.5.1.**

На основата на събраната информация и направения анализ, във връзка с чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността, Комисията за журналистическа етика прие следното:

РЕШЕНИЕ:

¹ За прилагането на т.2.5. и двете й хипотези има практика на КЖЕ, вж например Решение №2/2022 г.

² ЕСПЧ (1988) *Мюлер и др. срещу Швейцария*,

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22muller%22%2C%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22:%5B%22001-57487%22%5D%7D>

³ ЕСПЧ (2021), *Бехар и Гутман срещу България*, <https://humanrights.bg/Contents/Item/Display/27099>

Намира: Жалба с вх. № 09-013 за **основателна** по т.2.5.1.

Комисията оценява положително реакцията на издателя и отчита факта, че статия със спорното изображение не може вече да бъде намерена в уебсайта на медията, спрямо която е жалбата.

КЖЕ използва случая, за да припомни, че безкритичното използване на визуален материал без познаване и рефериране към контекста крие риска да се нарушат етични правила, установени в Етичния кодекс на българските медии.

Съгласно Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от приемането му.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

Изпълнителен директор на

Фондация НСЖЕ :

Ева Петрова